

Bits de literatura: La Divina Comèdia

La Comèdia de Dante, aquests tres volums... –jo només tinc a les meves mans l'«Infern», però són tres volums: «Infern», «Purgabri» i «Paradís»– és una de les obres de referència de la història de la literatura universal. Potser poca gent ha estat capaç de passar per tots tres llibres, però sí que qualsevol persona de cultura mitjana reconeix els primers versos de *La Comèdia*: «Nel mezzo del cammin di nostra vita mi ritrovai per una selva oscura, ché la diritta via era smarrita», «A la meitat del camí de la vida, em vaig trobar per una selva fosca, que el camí correcte, m'havia fugit».

Aquest jo, que se'ns adreça des del minut zero de l'«Infern», ens explicarà un recorregut terrible, entre d'altres coses perquè accedirà a un lloc vedat, l'infern, en el qual només altres viatjants il·lustres, com ara Ulisses o com Jesús, han viatjat abans que ell. Un infern que se'ns mostrarà no només amb paraules: el veurem, en sentirem l'olor, veurem els seus colors... Per això que ha estat un estímul per grans noms de la història de la pintura que, des de Botticelli fins a Blake, Flaxman, etc., han quedat seduïts per aquest text i li han posat imatges. Dante comença un viatge de coneixement, un viatge a través de l'altre món. Comença a baixar pels cercles de l'infern, fins que arriba al seu cor, que és la boca de Lucifer, tot un espai gelat, i d'allà, transitarà cap a la platja del purgatori i veurà l'ascensió que haurà de fer fins arribar al paradís.

Tindrà diversos guies, tindrà diversos acompanyants, el primer dels quals és Virgili, el gran autor de l'*Eneida*, el poeta que per Dante és la font, el mestre; i serà ell qui el guiarà a través de l'infern i li anirà presentant els diversos personatges que ocupen aquests cercles; però abans, hauran de passar per la porta.

La porta de l'infern, aquesta porta terrible que diu: «Per me si va nella città dolente», «A través meu s'entra a la ciutat que es dol»; «Per me si va nell'eterno dolore», «A través meu s'accedeix a l'etern dolor»; «Per me si va tra la perduta gente», «A través meu, veurem els perduts». I aleshores, finalment, una admonició que ens diu: «Lasciate ogni speranza voi ch'entrate», «Abandoneu tota esperança, vosaltres que entreu», i nosaltres la travessarem de la mà de Dante.

Dante retrobarà Ulisses. La història que no ens havia explicat Homer, Ulisses que havia tornat a casa seva, a Ítaca, resulta que ens el trobem cremant-se amb una llengua de foc de l'infern. El cant 26 de l'«Infern» de Dante ens presenta la història d'Ulisses, i a Dante li interessa saber per què Ulisses s'està cremant a l'infern. Veiem com ell va retrobant diversos personatges, alguns dels quals també estan condemnats perquè han entrat en el pecat a través de la lectura.

És un viatge apassionant, de coneixement, d'aprofundiment en l'ànima humana, i en aquest viatge la força narrativa de Dante és tan gran que va merèixer, per part de Boccaccio, el qualificatiu de «divina». Acaba bé, i per això es diu *Comèdia*, però després de la lectura que en va fer Boccaccio, ja no només es coneix l'obra de Dante amb el nom de la *Divina Comèdia*.